

ABD’de Bütçe Açık ve Fazlaları: Tarihsel Bir İnceleme

Doç. Dr. Birol KOVANCILAR

Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F., Maliye Bölümü, MANİSA

ÖZET

Bu makale, ABD’nin mevcut mali pozisyonunu ve problemlerini tarihsel bir perspektif içinde daha iyi anlamak için ABD federal bütçe açık ve fazlalarını analiz etmektedir. ABD bütçe açıkları üzerinde uzun vadeli bir perspektif bütçe açığı /borç problemini de anlamamıza yardımcı olacaktır. ABD bütçe yönetim tarihi bu çalışmada üç ayrı döneme ayrılmıştır. Çalışma bütçe açık ve borç sorununun özellikle, federal hükümetin kronik ve büyük boyutta genellikle ekonomik bir rasyonelden yoksun bütçe açıkları ile çalıştığı üçüncü dönemde- 1970’lerin sonunda başladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: *ABD Federal Bütçesi , Bütçe Açıkları, Bütçe Fazlaları, Bütçe Politikası, Ulusal Borç*

JEL Sınıflaması: *H60, H62, H68*

Budget Deficits and Surpluses of USA: An Historical Analysis

ABSTRACT

This article analyzes U.S. federal budget surpluses and deficits to better understand the USA current fiscal position and problems in an historical perspective. A long-run perspective on U.S. federal budget deficits is also helpful in understanding the deficit/debt problem. The history of US federal budget management divided into three epochs in this study. The study shows that budget deficit and debt problem especially began since the late 1970’s-third epoch- when the federal government has operated chronic and huge deficits in which usually without economic rationale.

Key Words: *U.S. Federal Budget, Budget Deficits, Budget Surpluses, Budget Policy, National Debt*

JEL Classification: *H60, H62, H68*

GİRİŞ

Son dönemde yaşadığı 2008 finansal krizi sonrasında ABD’nin karşı karşıya kaldığı mali problemler dünya kamuoyunun giderek artan ilgi alanı olmuştur. Bu sorunların odağında bütçe açıkları ve bunların etkisiyle borçlanmanın olduğu söylenilebilir. Dolayısıyla ABD’nin bütçe açık veya fazlalarının bir zaman süreci içinde incelenmesi durumun daha iyi anlaşılabilmesi açısından ve bir takım sonuçlara ulaşılabilmesi bakımından önemlidir. ABD’nin kuruluşundan günümüze bütçe açık ve fazlalarını araştıracağımız bu çalışmamızda ele alacağımız tarihi süreç oldukça uzun bir süreç olarak kabul edilebilir. İlgili literatür incelendiğinde bütçe açık veya fazlalarını ele alırken sürecin üç ayrı döneme ayrılmasının uygun olacağı gözükmektedir. Bu dönemler; “ABD’nin Kuruluşundan-1920’lerin Sonuna”, “1930’lardan-1970’lerin İlk Yarısına” ve “1970’lerin Ortasından-Günümüze “ kadar geçen süreleri içermektedir.

Çalışmamızda kullanacağımız veriler açısından ABD’nde bütçe içi ve bütçe dışı faaliyetler gelirler ve giderler konusu üzerinde durmamız gerekir.

ABD’de Federal devlet, 1969 bütçesinden sonra birleştirilmiş (unified) ya da konsolide edilmiş (consolidated) bütçe kavramını bütçesel analiz ve sunumlarda kullanmaya başlamıştır. 1967 yılında birleştirilmiş bütçeyi açıklayıcı bir rehber, Başkanın Bütçe Konseptleri Komisyonu (President’s Commission on Budget Concepts) raporunda sunulmuştur. Söz konusu komisyon bütçenin tüm federal mali faaliyetleri içermesini tavsiye etmesine rağmen bunun tersine, bazı programlar özel uygulamaları ortaya çıkarmıştır. Gerçekte komisyonun kendisi birleştirilmiş bütçenin bir “harcama hesabını” ve bir de “borç hesabını” içeren şekilde hazırlanmasını önermiştir. Harcama ve borç hesapları arasındaki ayırım kısmi faydasına karşılık kafa karışıklıklarına yol açmış ve bu ayırım 1974 bütçesinde kaldırılmıştır. Buna karşın aynı 1974 bütçesinden başlayarak Export-Import bank kanunla bütçe toplamlarından çıkartılmış ve bunu diğer bütçe dışı uygulamalar takip etmiştir. Bu durum “on-budget” (bütçe içi) ve “ off-budget” (bütçe dışı) olmak üzere iki kavramı ortaya çıkarmış ve bu ayırım, bütçenin dışında kalan uygulamaları ve kanunları ayırmak için kullanılmaya başlanmıştır. Aslında bu ikisi arasında yasal bir ayırım olmasına rağmen, ikisi arasında ciddi bir fark yoktur. Bütçe dışı federal birimler, bütçe içi birimlerin hükümet faaliyetleri ile aynı türde faaliyetler yürütmektedir. Hem bütçe içi hem de bütçe dışı kamu birimleri devletin sahip olduğu ve kontrol ettiği birimlerdir. Dolayısıyla çalışmamızda kullandığımız verileri içeren tabloların ayrıntısında gösterilmiş olan bütçe dışı ve içi gelir ve giderler, ayrıca bütçe toplamı olarak gösterilmekte ve bize değerlendirmesini yaptığımız temel verileri sunmaktadır (OMB,2013:1).

I- KURULUŞUNDAN-1920’LERE BÜTÇE AÇIK VE FAZLALARI: BÜTÇE FAZLALARI DÖNEMİ

ABD’nin kuruluşundan başlayarak 1920’lere kadar uzanan dönemde federal bütçenin genel olarak savaş, ekonomik depresyonlar ve ekonomik daralma dönemleri hariç fazla verdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu süreçte barış dönemleri bütçe fazlalari ile yönetilmiştir. Belki de dönemin başında en borç yanlısı denilebilecek politika yapıcılardan Alexander Hamilton bile aşırıya kaçılmamış bir borç düzeyinin ulus için iyi olacağını savunmuştur. Dolayısıyla aslında bu dönemde hakim olan fikirlerin ve uygulamaların mali sorumluluk, mali muhafazakarlık doğrultusunda olduğunu, bütçe açıklarına ve devlet borçlarına pek sıcak bakılmadığını söylemek uygun olacaktır. Dönemin politikacıları ve halkı, barış zamanlarında bütçe açığı verilmesini bir başarısızlık ve basiretsizlik olarak değerlendirmişler ve çoğu zaman kıyasıya eleştirmişlerdir. Thomas Jefferson (1801-1809) ve Andrew Jackson (1829-1837) dönemlerinde bütçe fazlalari sağlayabilmek için yoğun çalışan başkanlardan olmuşlardır. ABD’nin kurucularından birisi olan üçüncü Başkan Thomas Jefferson, bütçe açıklarını rahatsız edici ve aşırı borcu “ahlaksızlık” olarak görmüş ve borçların en fazla bir nesil içinde (20-40 yıl) ödenmesi gerektiğini, savunmuştur. Jefferson’un bu yöndeki fikirlerinin takipçisi olan Başkan Andrew Jackson ulusal borcu tamamen ödemeyi hedeflemiştir. 1812 Savaşı sonrasında sadece üç yıl küçük bütçe açıkları dışında uzun bir bütçe fazlası dizisi sayesinde, Başkan Jackson önemli bir başarıya imza atmıştır. Yedinci Başkan olan Andrew Jackson, “ulusal bela”

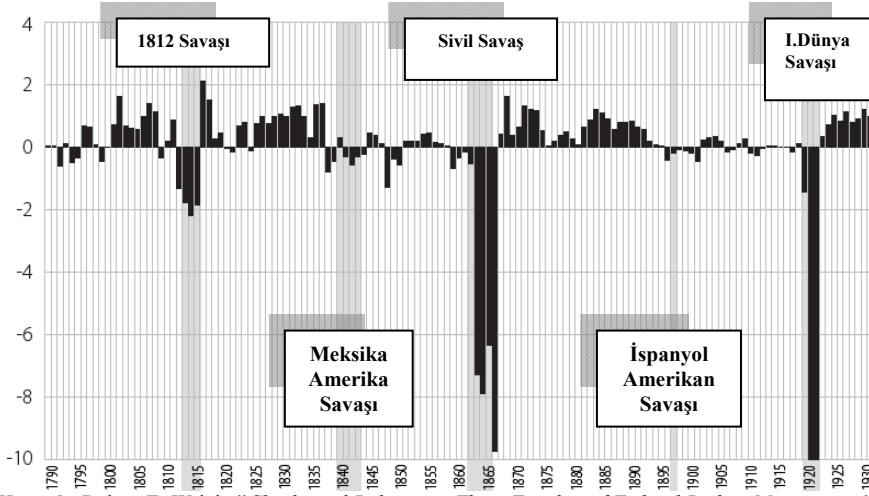
olarak adlandırdığı devlet borçlarını 8 Ocak 1835’de tümüyle geri ödemiş ve ABD mali tarihinde tarihinde bir kez gerçekleşen bu borçsuzluk durumu sadece bir yıl sürebilmiş, 1837’de yaşanan panik ve ekonomik depresyon tekrar borç almayı gerektirmiştir (Bknz. Wright, 2011:21).

Dönemin en büyük (gerek reel terimlerle gerekse GSYİH oranı olarak) barış zamanı bütçe açığı 1837’de Martin van Buren’in başkanlığının (1837-1841) ilk yılında gerçekleşmiştir. Bu bütçe açığı sadece GSYİH’nın % 0,80’idir ve bir panik ve ekonomik daralmanın sonucu olarak federal gelirlerin % 50 azalmasının bir sonucunda oluşmuştur. Ardından mali sorunlar nedeniyle 1838 ve 1840 yıllarında bütçe açıkları olması başkanın yoğun eleştirilmesine neden olmuştur. Başkan Harrison’un döneminin başında ölmesi sonucunda halefi yeni başkan John Tyler (1841-1845) döneminde üç küçük bütçe açığı verdiği için ciddi eleştirilmiştir. Bir diğer eleştiri alan tek dönemlik başkan James Buchanan (1857-1861) üç yıl bütçe açığı vermiş, 1857 paniği sonrası 1858’de verdiği bütçe açığı, 1894 öncesi dönemin nominal olarak en büyük barış dönemi açığı olarak (27,5 milyon dolar) kayıtlara geçmiştir. Amerikan İç Savaşı ya da Sivil Savaş dönemi önemli bütçe açıklarına yolaçmış olsada hemen ardından gelen neredeyse 30 yıllık dönem-ekonomik durgunluk ve krizlere rağmen- bütçe fazlaları dönemi olmuştur. Ardından 1890’ların başlarında bütçe fazlaları ortadan kalkmış, finansal panik dolayısıyla azalan kamu gelirleri sonucunda 1893-1894’de bütçe açıkları ile karşılaşmıştır. Bütçe açıkları başkan Grover Cleveland (1885-1889;1893-1897)’nin ikinci döneminde de, Başkan William McKinley (1897-1901)’in ilk üç yılında da devam etmiştir. Sonraki yıllarda Başkan Theodore Roosevelt (1901-1909), William Taft (1909-1913) ve Woodrow Wilson (1913-1921), küçük, barış zamanı bütçe açıklarını politik olarak belki doğru olmayan fakat elverişli bir çare olarak görmüştür. Dolayısıyla Başkanlık dönemlerinde ulusal borç nominal terimlerle yavaş yavaş artmaya başlamıştır fakat ekonomik büyüme sayesinde I. Dünya Savaşı öncesi son tam yıl olan 1916’da oran Sivil Savaş Sonrası en düşük düzey olan GSYİH’nın sadece % 2.47’si düzeyindedir (Bknz. Wright, 2011:21-22).

I. Dünya Savaşı’nın etkisiyle 1917, 1918 ve 1919 yıllarında sırasıyla 853 milyon dolar, 9,0 milyar dolar ve 13,3 milyar dolar açık veren bütçeler dönemin en yüksek düzeylerini ifade etmiştir. Bu dönemin ardından bir bütçe fazlaları dönemi yaşanmış ve bunun etkisiyle 1929 yılı ulusal borcu yaklaşık 17 milyar dolar düzeyinde ve GSYİH’nın % 16,34’ü olarak gerçekleşmiştir. On yıl önceki ulusal borcun 25,5 milyar dolar ve GSYİH’ya oranı % 32.53 olduğu düşünüldüğünde bunun önemli bir gerileme olduğu söylenebilir (Bknz. Ek Tablo-1 ve Wright, 2011:21-22).

Bu ilk dönemi özetleyecek olursak Şekil-1’den yararlanabiliriz. Şekil-1’den de görüldüğü üzere sözkonusu dönemde bütçe açıkları genel olarak 1812 savaşı, Meksika-Amerikan Savaşı, Sivil Savaş, İspanyol-Amerikan Savaşı ve I. Dünya Savaşı ile ilişkilidir. Bu savaşlardan özellikle Sivil Savaş ve I. Dünya Savaşının bütçe açıklarına etkisi oldukça yüksek olmuştur.

Şekil-1: ABD'nde GSYİH'nın Yüzdesi Olarak Bütçe Açık ve Fazlaları (1790 -1930)-(Bütçe Fazlaları Devri)

Kaynak: Robert E. Wright, "Checks and Balances – Three Epoches of Federal Budget Management", Financial History, Fall 2011, s.22.

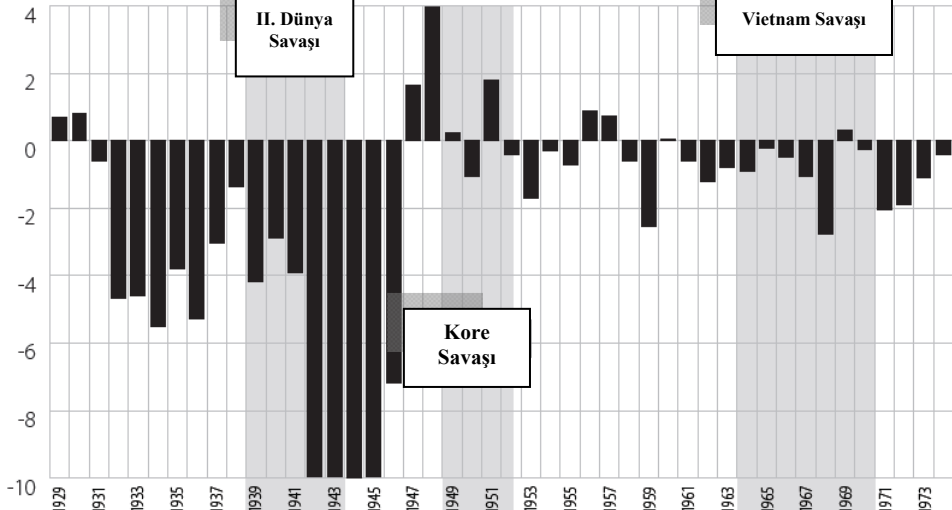
1789-1849 arası 60 yıllık dönemde kümülatif bütçe açık veya fazlaları, 70 milyon dolar net fazla vermiştir. Amerikan İç savaşı, İspanyol Amerikan Savaşı ve 1890'ların depresyonu gibi gelişmelerin de etkisiyle 1850-1900 süreci toplam 1 milyar doların biraz altında 991 milyon dolarlık bir kümülatif bütçe açığı ile sonuçlanmıştır. 1901 -1916 arasında bütçe aşağı-yukarı denge seviyesinde seyretmiştir. I. Dünya Savaşı 1917-1919 sürecinde ortaya çıkan 23 milyar doların üzerindeki büyük bütçe açıklarının sebebi olmuştur. Federal bütçe bu sürecin ardından 1920'ler boyunca fazla vermiştir. Buna karşın sürecin ardından gelen Dünya çapında iki büyük felaket olan Büyük Buhran ve II. Dünya Savaşının kombinasyonu ABD federal bütçesinde uzun ve tarihsel olarak daha evvel görülmemiş büyüklüklerde bir bütçe açıkları serisine yol açmıştır (OMB,2013:6).

II- 1930'LARDAN-1970'LERİN İLK YARISINA BÜTÇE AÇIK VE FAZLALARI: GEÇİŞ DÖNEMİ

Gerçekten de 1930'lardan günümüze kadar uzanan ABD tarihinde bütçe açıkları üzerine en büyük etkiyi ortaya çıkaran iki olay Büyük Buhran ve II.Dünya Savaşı olmuştur. Şekil-2'den de görülebileceği gibi sözkonusu dönemde ABD federal bütçesi çok büyük boyutta açıklar vermiştir. Büyük buhranın başladığı 1929 ve 1930 yıllarında federal bütçe önceki 9-10 yılda olduğu gibi sırasıyla 734 milyon dolar ve 738 milyon dolar fazla vermişken hemen ardından büyük bir bütçe açığı serisi ortaya çıkmıştır. Büyük Buhran sonrası II. Dünya Savaşının başladığı 1939 yılına kadar olan 1931-1938 döneminde toplam 18,7 milyar dolar bütçe açığı verilmiştir. 1939-1945 II. Dünya Savaşı dönemi ise çok daha kötü bir bütçe açığı serisine neden olmuştur. 1939-1941 arasındaki 3 yıllık dönemde toplam 10,7 milyar dolar bütçe açığı veriliyorken sadece 1942 yılında bu açık toplamının yaklaşık iki katı olan 20,5 milyar dolar, 1943 yılında

54,5 milyar dolar, 1944 ve 1945’de 47,5’er milyar dolar açık verilmiştir. (Ayrıntılı rakamlar için Tablo-1’e bakılabilir)

Şekil-2: ABD’nde GSYİH’nın Yüzdesi Olarak Bütçe Açık ve Fazları (1929 -1973) – (Geçiş Devri)

Kaynak: Robert E. Wright, "Checks and Balances – Three Epoches of Federal Budget Management", Financial History, Fall 2011, s.23.

II. Dünya Savaşı dönemindeki bu bütçe açığı patlamalarının ABD mali tarihindeki önemini ve büyüklüğünü daha iyi kavrayabilmek için federal bütçe açıklarının GSYİH'ya oranını ele almak uygun olacaktır. 1931-1938 dönemi sekiz yıllık bütçe açığının GSYİH'ya oranı ortalama olarak % -3,38 olmuştur. 1939-1945 yılları arasındaki yedi yıllık II. Dünya Savaşı döneminde ise federal bütçe açığının GSYİH'ya oranı ise ortalama olarak % -14,17 olarak gerçekleşmiştir. Bütçe açığının GSYİH'a oranı 1942 yılında % -14,2, 1943 yılında % -30,3, 1944'te % -22,7 ve 1945 tarihinde % -21,5 olarak gerçekleşmiştir. Bunlar 1900 ve 2000'ler boyunca ABD tarihinin en yüksek oranlarıdır. 2008 ve sonrası yaşadığımız ve etkileri halen tam olarak ortadan kalmamış olan 2008 Büyük Durgunluğu (Küresel Finans Krizi) döneminde bile sözkonusu oran, 2009'da % -10,1 ve 2010'da % -9 seviyesine kadar çıkmıştır. Dolayısıyla özellikle 1943 yılında ulaşılan GSYİH'nın %30'unu aşan bütçe açığı oranı ABD tarihi açısından tam bir tarihi zirve olarak görülebilir. (Ayrıntılı rakamlar için Tablo-2'e bakılabilir)

Konuya federal kamu borcu açısından baktığımızda bütçe açıklarıyla paralel bir seyir olduğunu söyleyebiliriz. Federal kamu borcu 1917'de 3 milyar doların altında iken 1930'da 16 milyar dolara, 1946'da ise 242 milyar dolara çıkmıştır. Ekonominin büyüklüğü ile ilişkili olarak kamunun elinde tuttuğu borç GSYİH'nın 1930'da % 16'sına denk geliyorken, 1946'da % 109'a ulaşmıştır (OMB,2013:6).

1943-1946 arasında yaşanan GSYİH’a oranla rekor seviyelerdeki bütçe açıkları sonrasında durum biraz daha istikrarlı bir görünüm almıştır. 1946 yılındaki % -7.2 seviyesindeki bütçe açığı sonrasında 1970’e kadar geçen dönemde bütçe 16 yıl açıkla bağlanmışken 8 yıl bütçe fazlası sağlanmıştır. Bu 24 yıllık dönemde genellikle çok büyük (II. Dünya Savaşı dönemini aşan büyüklükte bütçe açıkları/ GSYİH oranı gerçekleşmemiştir. Dönem içinde ABD tarihi açısından iki önemli savaş yaşanmıştır. Bunlardan ilki 25 Haziran 1950 – 27 Temmuz 1953 arasında yaşanan Kore Savaşıdır. İkinci çok önemli savaş ise 01 Kasım 1955 – 30 Nisan 1975 arasında yaşanan Vietnam savaşıdır. Vietnam savaşı yaklaşık 19,5 yıl devam etmiş mali etkilerinin yanında çok önemli sosyal, ekonomik ve siyasi gelişmeleri ortaya çıkarmıştır.

Savaş sonrası dönem Amerikan mali politikasında önemli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. ABD’nin Dünyadaki yeni rolünü vurgulayan 1947 Truman Doktrini ve Marshall Planı bu dönemin önemli uygulamaları olmuştur. Savunma harcamaları 1945 yılında 83 milyar dolardan, 1948’de 9 milyar dolara gerilemesine rağmen Soğuk Savaşın etkisi ile birlikte tekrar yükselmeye başlamıştır. 1950’de Kore Savaşının ortaya çıkmasıyla beraber askeri harcamalar artmış ve 1953 yılında 53 milyar dolara ulaşarak, sözkonusu yıl toplam kamu harcamalarının üçte ikisinden fazlasını ifade etmiştir. Savaşın bitmesinden sonra bile silahlanma harcamalarına dönüşen savunma harcamaları 1950’ler boyunca toplam bütçe harcamalarının yarısının pek altına inmemiştir (Jackson&Kwak,2013:57-58).

Soğuk Savaşın finansmanı konusunda dönemin liderleri borçlanma yerine vergilerle finansmana gönüllü olmuşlardır. Cumhuriyetçi başkan Dwight Eisenhower, 1959’da kendi parti üyelerinin yoğun vergi indirimi çağrılarına, mali sorumluluğun önemini savunarak karşı çıkmış Başkan yardımcısı Richard Nixon’un 1960’da Başkan seçilmesine de destek olmuştur. Sonuç olarak, federal bütçe 1950’ler boyunca az ya da çok dengeli olmuştur (Jackson&Kwak,2013:57-58).

Bununla birlikte 1960’larda hem uluslararası para sistemi hem de Amerikan mali politikası değişmeye başlamıştır. Bretton Woods sistemi sorunlar yaşamaya başlamış, yabancıların ellerinde tuttukları dolar, 1960’da ABD altın rezervlerini aşmıştır. Aynı yıl Başkanlık seçim yarışında Başkan yardımcısı Nixon ve Senatör John F. Kennedy altın rezervlerini sürdürmenin önemi ve sorunlarına odaklanmış ve altın rezervleri adeta ulusal gücün hayati elementi olarak görülmüştür. Altın rezerv sorunu parasal ve mali politikalar için de önemli bir kısıt oluşturmuştur ve dolara güveni sürdürmek açısından daha düşük bütçe açıklarını sürdürmek bir gereklilik, büyük bütçe açıkları bir tehdit olarak algılanmıştır. Büyük bütçe açıkları toplam talebi arttıracak, artan ithalat dolayısıyla dışarıya daha fazla dolar göndermek sonuç olarak altın çıkışını arttıracaktır. Altın rezervleri ile ilgili hakim bu düşünceye rağmen daha sonraki seçimleri Sovyetlerle aralarında oluşan füze farkını kapatma vaadinde bulunarak kazanan yeni Başkan Kennedy askeri harcamaları arttırmak zorunda kalmıştır. Ekonomik büyümenin sürdürülmesi en büyük öncelik olarak görülmüştür ve

Jackson&Kwak (2013)'a göre Başkan Kennedy yönetimi, ekonomi yönetiminde “açığa dayalı harcama” (deficit spending) fikrine tüm kalbiyle sarılan ilk ABD yönetimi olmuştur.(Jackson&Kwak,2013,59) Kennedy'nin danışmanları ekonomik durgunluk dönemleri bütçe açığını arttırmak ve ekonomik boom – yükselme dönemlerinde de azaltmak şeklinde özetlenebilecek Keynesyen talep yönetimi politikasına inanmaktaydılar. Kennedy bu düşüncelerle 1962 yılında bütçe açığını arttırıcı büyük bir vergi indirim paketi kampanyası başlatmıştır ve sonunda 1964 yılında ilgili Gelir Yasası (Revenue Act) yasallaşmıştır. Jackson&Kwak (2013)'a göre Bu Amerikan tarihinde, bir başkanın bütçe açıklarının sadece bir askeri yada ekonomik acil duruma yönelik kaçınılmaz bir uygulama değil, bunun dışında da iyi bir şey olabileceğini savunduğu ilk durumdur (Jackson&Kwak,2013:60).

Başkan Kennedy'nin yardımcısı ve sonraki Başkan Lyndon Johnson da bütçe açıklarına bakışı açısından Kennedy ile aynı görüşlere sahip olmuştur. Bazı politikaların bir bütçe dengesinden çok daha önemli olduğunu düşünen Johnson hem Vietnam Savaşının finansmanı hem de yoksullukla mücadele kapsamında oluşturduğu “great society” (büyük toplum) programının gerektirdiği eğitim, sağlık, altyapı ve diğer sosyal programları içeren harcamalara dayanarak bütçe açıklarını devam ettirmiştir.

ABD savaşlarının maliyetleri açısından bakıldığında 1950-1953 yılları arasında yaşanan Kore savaşının maliyeti, 1953 rakamlarıyla 30 milyar dolar (2011 rakamlarıyla 341 milyar dolar harcanmış)dir. Yıllık harcama büyüklüğü açısından bakıldığında savaşın son yılı yapılan harcamalar GSYİH'nın % 14.1'ine denktir. İkinci Dünya Savaşı ile karşılaştırılırsa 1945 rakamlarıyla 296 milyar dolar harcanan (2011 dolar fiyatlarıyla 4,104 milyar dolar) bu savaşa göre Kore savaşının çok daha önemsiz olduğu söylenebilir. Finansman açısından bakıldığında İkinci Dünya Savaşının birincil kaynağı borçlanma iken, Kore savaşının birincil finans kaynağı vergileme olmuştur denilebilir (Institute for Economics and Peace, 2011:10).

Parasal terimlerle Vietnam savaşı ise parasal terimlerle GSYİH'ya oranla bakıldığında İkinci dünya savaşı ve kore savaşından daha az maliyetli olmuştur denilmektedir. Savaşın askeri maliyeti, kamu harcamalarının zirve yaptığı yıl olan 1968'de % 9.5tir. Savaşın son yıllarından olan 1973'de ise % 5.9'a düşmüştür. Mali, olarak Vietnam savaşı döneminde askeri harcamalarla askeri olmayan harcamalar zirve yıl olan 1968'de hemen hemen eşitken, Kore savaşı döneminde askeri harcamalar askeri-olmayan harcamaların hemen hemen 3 katı olarak gerçekleşmiştir. Askeri olmayan harcamaların önemli bir kısmı Başkan Johnson'ın başlattığı “büyük toplum” programı ile ilgili olmuştur. Vietnam savaşı bütçe açıkları ve artan kamu harcamaları 1968-1970 arasında arttırılan vergileme finanse edilmeye çalışılmıştır (Institute for Economics and Peace, 2011:12).

Dönemi genel olarak değerlendirdiğimizde II. Dünya Savaşı sonrası dönemin çoğunda, aynı durum korunmuştur – büyük bütçe açıkları bir tek savaş zamanlarında (Kore ve Vietnam Savaşları) ya da ekonomik resesyonların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Tablo-2'den görüleceği üzere 1980'lerden önce

savaş sonrası bütçe açıklarının GSYİH’ya oranı en yüksek seviyesine 1975-1976 resesyonunda ulaşmış ve 1976 yılında bu oran % -4.2 olmuştur. Kamu borcu da 1976 yılında 477 milyar dolara ulaşmış ancak ekonomi daha hızlı büyüdüğü için GSYİH’nın yüzdesi olarak borç oranı savaş sonrası dönem boyunca 1974’de % 23.9’a düşmüş, 1976’da tekrar tırmanarak % 27.5’e yükselmiştir (OMB,2013:6).

III- 1970’LERİN ORTASINDAN GÜNÜMÜZE BÜTÇE AÇIK VE FAZLALARI: BÜTÇE AÇIKLARI DÖNEMİ

Geçiş dönemi olarak adlandırdığımız bir önceki dönemin başkanları, Richard Nixon (1969-1974) sonrası bu üçüncü dönem başkanlarıyla kıyaslandığında, bütçe açıkları vermelerine rağmen mali açıdan muhafazakar oldukları söylenebilir (Wright,2011:24). Gerald Ford (1974-1977), Jimmy Carter (1977-1981), Ronald Reagan (1981-1989) ve George H.W. Bush (1989-1993) yönetim dönemleri boyunca sadece bir yıl bütçe açığı GSYİH oranı % 2’nin altında kalmıştır. Bu yıl GSYİH’nın % 1.6’sı büyüklüğünde bütçe açığı verilen, Jimmy Carter’in başkanlığı yürüttüğü 1979 yılıdır.(Bknz. Ek Tablo-2)

ABD’nin içinde bulunduğumuz son dönem mali durumuna etkileri bakımından en önemli süreçlerden ilki 1980’li yıllardır. Ronald Reagan başkan olduktan sonra 1981 tarihinde çıkarılan yasa ile ABD tarihinin en büyük vergi indirimlerine imzasını atmıştır. Sonraki dört yıl boyunca, 1981 Ekonomik İyileşme Vergi Yasası, neredeyse yarım trilyon dolar (2010 rakamlarıyla yaklaşık 1 trilyon dolar) federal vergi gelirlerinin düşmesine yol açmıştır. Bu vergi kesintilerinin devlet bütçe açığını önemli boyutlarda arttıracığı açık olmasına karşın, Reagan yönetimi vergi kesintilerinin sonunda kendini ödeyeceğini ve bir süre sonra bütçe açıklarını ortadan kaldıracığını savunmuştur. Savunulan görüşe göre, vergi oranları Reagan öncesi çok yüksek iken bunların düşürülmesi ekonomik büyümenin artması vasıtasıyla toplam vergi hasılatını arttıracak ve bütçe dengesi sağlanmasına yol açacaktır. İktisatçı Arthur Laffer tarafından ortaya atılan ve “laffer eğrisi” olarak adlandırılan bu fikir, agresif vergi indirimlerinin ve bütçe açıklarının giderek artmasının teorik dayanağını oluşturmuştur. Ancak teoride beklenen gerçekleşmemiş ve ABD 1980’li yıllarda yılda ortalama 200 milyar dolar bütçe açığı ile karşılaşmış 1992’de Başkan H.W Bush döneminde bu açık 290 milyar dolar ile zirveye çıkmıştır (Chinn & Frieden,2012:2).

Reagan öncesi döneme bakıldığında Başkan Ford (1974-1977) ve Başkan Carter (1977-1981) dönemlerinde 1974-1980 yıllarının dahil olduğu dönemde bütçe açıklarının GSYİH’a oranı ortalama olarak % 2,52 hesaplanıyorken, 1981-1989 yıllarının dahil olduğu Reagan dönemi aynı oran ortalaması % 4,06 olarak hesaplanmaktadır. Yani önceki dönemle kıyaslandığında Reagan dönemi bütçe açıklarının GSYİH oranı yüzde 1 puandan fazla artış kaydetmiştir. Reagan döneminde 1981-1988 yılları arasındaki sekiz yılda yılda ortalama 167 milyar dolar, toplamda da 1,3 trilyon Dolar bütçe açığı oluşmuştur. (Tablo-2’den yararlanılarak hesaplamalar yapılmıştır).

Sekiz yıllık Reagan dönemi ardından gelen dört yıllık George H.W. Bush döneminde federal bütçe açığı 1992’de GSYİH’nın % 4,7’sine ulaşmıştır. Bu oran aynı dönemde IMF’nin iyi zamanlarda bile oldukça tehlikeli kabul ettiği bir

düzeştir. AB üyeliği için bu sınır Maastrich kriterlerinden biri olarak GSYİH'nın % 3'ü olarak belirlenmişti. Bu standart ele alındığında, ABD, AB'nin mali sorumluluk (fiscal responsibility) sınırlarının oldukça ötesine kaymış bir ülke olarak değerlendirilmektedir. Bu bütçe açıklarının kapatılabilmesi için federal hükümetin borçlanma ihtiyacı duyması federal borç düzeyini 1981 yılında 1 trilyon dolardan 1993 yılında 3 trilyon doların üzerine taşımıştır ve bu kişi başına borç olarak bakıldığında iki katın üzerindedir. (Chinn & Frieden,2012:3).

İkinci Dünya Savaşından sonra ilk kez devlet borcu GSYİH'nın % 26'sının altından % 49'a ulaşmıştır. Bir diğer önemli nokta ABD, Reagan dönemi bütçe açıklarından önce borçlanma ihtiyacı duyduğunda Amerikalı yatırımcılardan bono ve tahvil ihracıyla borçlanıyor ve ekonomistler bu borçların dışlama etkisinden(crowd-out) endişe ediyorken, sözkonusu dönemde uluslar arası finansın daha önce görülmemiş büyümesi sonrasında yabancılardan daha fazla borçlanabilme olanağına kavuşmuştur. 1930'larda yaşanan felaketler sonrasında ülkeler sadece kendi iç piyasalarından borçlanabilir hale geldikten sonra neredeyse kırk yıl bu durum değişmemiştir. Sonrasında telekomünikasyon ve elektronik teknolojilerindeki gelişmeler le birlikte uluslar arası finansal sistem 1970'lerin başında 100 milyar dolar'a, 1980'lerin başında ise 2 trilyon dolara ulaşmıştır. Chinn & Frieden'in belirttiğine göre finansal küreselleşme Reagan yönetimine ve ardından gelen Bush yönetimine bütçe açıklarını finanse etmek üzere yılda 100 milyar doların üzerinde ülke dışından borçlanabilme imkanı sağlamıştır. Yurtdışından borçlanma, Amerikan hanehalklarının ve firmalarının sermaye stoku üzerine pek doğrudan etkisi olmadan bütçe açıklarının büyümesine izin vermiştir. Yabancı borçlanma 1980'ler boyunca ekonomik büyümeyi desteklemiş, Amerikalıların kazandıklarından fazlasını harcamalarına yardımcı olmuştur (Chinn & Frieden,2012:4-5).

Demokrat Bill Clinton (1993-2001) 1992 Başkanlık seçiminde George H. W. Bush'u koltuğundan ederek ABD başkanı olmuştur. Clinton yönetimi 1993'de temel ekonomi politikası hedefi olarak federal bütçe açığının kontrol edilmesini benimsemiştir. Bu doğrultuda, federal harcamaların azaltılması ve vergilerin arttırılması gibi önlemlere başvurulmuştur. Bütçe açığının kontrol edilmesine yönelik önlemler, özellikle Demokratlar yönetimi gücü Cumhuriyetçi bir senato ile paylaştıkları 1994 yılından sonra giderek daha karmaşık ve zor bir hal almıştır. Yine de Clinton yönetimi ve Kongre, bütçe açığının azaltılması hedefi doğrultusunda zor olsa da birlikte çalışmıştır. Federal borcun GSYİH'ya oranı, 1993 yılında artışını durdurmuş ve ardından inişe geçmeye başlamıştır. Aslında iki önemli gelişmenin bu dönemde oldukça etkili olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki hızlı ekonomik büyüme eğilimidir. İkincisi ise uzun yıllar süren soğuk savaşın bitmesi ile askeri harcamaların azaltılabilmesidir. Bu ikisi Clinton yönetimine bütçe açıklarının kontrolü hedefine ulaşmada önemli altyapı temin etmiştir. Yeni yüksek teknoloji endüstrilerinin gelişimiyle paralel bir ekonomik genişleme ortamına giren hükümet politik açıdan zor olan harcama kesintilerini ve vergi arttırmalarını da yapmayı becermiştir (Chinn & Frieden,2012:7).

ABD uzun yıllardır alışılmadık bir mali pozisyona 1998 yılında ulaşmış ve aynı yıl bütçe açığı ortadan kalkmıştır. Kırk yıl sonra ilk kez Birleşik devletler hükümeti harcamalarını karşılayabilen bir mali pozisyona ulaşmıştır. Yıllar süren bütçe açıkları döneminden sonra 1998 mali yılında 69 milyar ABD Doları bütçe fazlası verilmiş, bu fazla 2000 yılında 236 milyar Dolara ulaşmıştır. Bir çok uzman bu nadir durumu Bill Clinton’ın büyük bir başarısı olarak nitelese de farklı görüşlerin de olduğu söylenmelidir. Alesina (2000), aslında seksenlerin büyük bütçe açıklarının nisbeten istisnai, mevcut bütçe fazlalarının ise nisbeten normal görülmesi gerektiğinin altını çizmektedir. Barro’nun “ vergi düzleştirme” (tax smooting) teorisine göre refah (welfare) – vergi oranları sabit tutulursa-maksimize edilecektir. Eğer vergi oranları sabitse, resesyonlar ve istisnai yüksek harcama süreçleri (kamu harcamalarının ani bir şekilde artması) boyunca bütçe açıkları oluşacaktır. tersi durumda bütçe fazlaları ekonomik genişleme dönemlerinde bir norm kabul edilmelidir. –Dolayısıyla ABD’de Clinton döneminde son sekiz yıl ekonominin nadir görünen bir şekilde ve güçlü bir şekilde genişleme sürecine girmesi ile birlikte soğuk savaşın bitmesinin getirdiği barış dividendi sayesinde ortaya çıkan bütçe fazlaları istisnai bir durum gibi değil bir norm gibi değerlendirilmelidir (Alesina,2000:3).

İlginçtir, uzun yıllar bütçe açıklarının ve mali gevşekliğin (fiscal laxity) mali bir alışkanlık haline geldiği ABD’nde bütçe fazlaları yeni tartışmaları başlatmıştır. Bütçe fazlalarının ne yapılması gerektiği tartışmaların odağına oturmuştur. Bunlar devlet borçlarının geri ödenmesi için mi kullanılmalıdır ? Sağlık koruma (medicare) ve diğer mevcut ya da yeni hükümet programlarına mı aktarılmalıdır? Yoksa, vergi indirimlerine mi gidilmelidir? Hatta, The Wall Street Journal’da “Federal Bütçe Fazlası Patlaması İçin Endişe Etmeye Başlama Zamanı” türünden başyazılar bile yayınlanmaya başlamıştır (Aktrn. Chinn & Frieden,2012:8).

Yeni başkan George W. Bush Ocak 2001’de bütçe fazlalarının vergilerin azaltılması için kullanılması doğrultusunda planlarla Washington D.C.’ye gelmiştir. Kısa sürede bir grup vergi indirimi yasasını kongreden geçirmişlerdir. Bunun ardındaki dayanakları “dot.com balonu” olarak adlandırılan enformasyon teknolojileri sektörlerindeki hızlı büyümenin 2000’lerin başında yerini bir ekonomik çöküşe bırakması ve ekonominin ve sermaye piyasasının bundan oldukça olumsuz etkilenmesidir. Vergi kesintileri bu sorunu çözecek bir araç olarak görülmüştür. Ardından 11 Eylül 2001’de yaşanan terörist saldırılar da bu tarihten sonraki yılların bütçe kompozisyonunu etkilemiş, ikisi birleştiğinde vergi kesintileri, bütçe açıkları ve gevşek para politikası dönemin özellikleri arasına girmiştir. (Chinn & Frieden,2012:9)

George W. Bush yönetimi bütçe açıkları kısa sürede Reagan dönemi açıklarına ulaşmış ve geçmiştir. George W. Bush döneminin ilk yılı olan 2001’de Clinton döneminden gelen bütçe fazlası geleneği devam etmiş ve sözkonusu yıl federal bütçe 128,2 milyar dolar bütçe fazlası vermiştir. Hemen ardından 2002 yılında bütçe fazlaları günümüze dek ortadan kalkmış ve 157,7 milyar dolar bütçe açığı verilmiştir. Takip eden yıllarda sırasıyla 2003 yılında 377,5 milyar dolar,

2004 yılında 412,7 milyar dolar, 2005 yılında 318,3 milyar dolar, 2006 yılında 248,1 milyar dolar, 2007 yılında 160,7 milyar dolar bütçe açığı gerçekleşmiş finansal krizin de etkisiyle bütçe açığı 2008’de 458,5 milyar Dolara ulaşmıştır. George W. Bush’un başkanlığının bittiği ve yerine Barack H. Obama’nın seçildiği 2009 yılı bütçe açığı rekor düzey olan 1,4 trilyon Dolara ulaşmıştır. Ardından 2010 ve 2011 yıllarında her yıl yaklaşık 1,3 trilyon dolar olarak gerçekleşen bütçe açıkları, 2012 yılında çok az gerileyerek 1,1 trilyon dolar olmuştur. 2013 bütçe açığının da 972 milyar Dolar olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

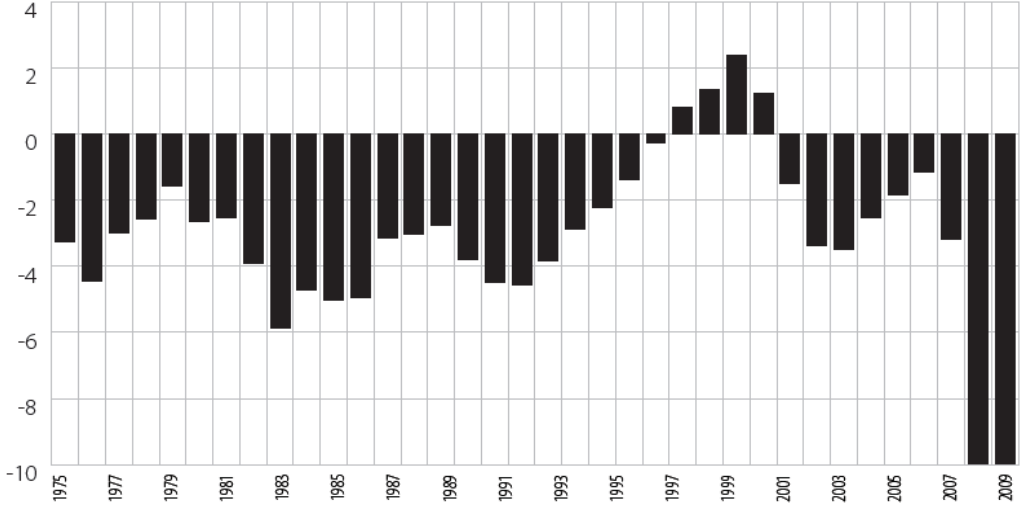
Bush dönemi ABD’nin gelecek nesillere trilyon dolarlar tutarında borç miras bırakmıştır. Bununla birlikte bu dönem borçlanmaları ülke dışından alınan borçların daha önce görülmedik şekilde yükseldiği bir borçlanma olmuştur. 2008 yılında federal hükümetin yabancılardan aldığı borç aşağı-yukarı 4 trilyon Dolara ulaşmıştır. (Chinn & Frieden;2012,11) Kongre Bütçe Ofisinin her yıl yayınladığı gelecek 10 yıla ilişkin bütçe gelir ve harcama tahminlerinden belki de en tutarsız olanı Ocak 2001’de yapmış olduğu çalışması olmuştur. Kongre Bütçe Ofisi gelecek 10 yılı kapsayan 2002-2011 yılları arasında federal bütçenin kümülatif olarak 5,6 trilyon Dolar bütçe fazlası vereceğini tahmin etmiştir. Ancak tam tersine aynı dönemde kümülatif 6,1 trilyon Dolarlık bir bütçe açığı gerçekleşmiştir. Yani 2002-2011 dönemi o kadar öngörülme yen gelişmeleri ortaya çıkarmıştır ki Kongre Bütçe Ofisinin bile tahminlerinde 11.7 trilyon dolarlık fark ortaya çıkarmıştır. Bu farkın nedenleri şu şekilde açıklanmaktadır (CBO,2012:1):

- 3.5 trilyon Dolar – Ekonomik değişimler (beklenenden daha düşük gerçekleşen vergi gelirleri ve resesyonla ilgili harcamalar dahil)
- 1.6 trilyon Dolar – Bush Vergi Kesintileri (EGTRRA ve JGTRRA)
- 1.5 trilyon Dolar – Savunma dışı İsteğe bağlı –ihtiyari harcamalarda (discretionary spending) artış
- 1.4 trilyon Dolar – Afganistan ve Irak Savaşı
- 1.4 trilyon Dolar – Daha yüksek borç nedeniyle faiz artışı
- 1.3 trilyon Dolar – Diğer gelir düşüşleri
- 0.9 trilyon Dolar – Obama uyarıcı istikrar tedbirleri ve vergi kesintileri (ARRA ve 2010 Vergi Yasası)

2001-2013 yılları arasında gerçekleşen bütçe açık ve ya fazlalarının GSYİH’ya oranlarına bakacak olursak, dönemin 2001’de % 1,3’lük bütçe fazlasıyla başladığını ve ardından G.W. Bush döneminde sırasıyla % 1,5 (2002), %3,4 (2003), %3,5 (2004), %2,6 (2005), %1,9 (2006), % 1,2 (2007), % 3,2 (2008) bütçe açığı gerçekleşmiştir. Obama’nın yönetimi devraldığı yıl olan 2009’da ise II. Dünya Savaşı dönemi sonrasında yani özellikle 1945 yılı sonrasında bütçe açığı/GSYİH oranı rekor düzeye yani % 10,1’e ulaşmıştır. Ardından gelen yıllar olan 2010 ve 2011’de ise bütçe açığına ilişkin oranlar sırasıyla %9 ve % 8,7, 2012’de ise % 7 olarak gerçekleşmiştir. Oranın 2013 yılında % 6 olacağı tahminlenmektedir.

1970'lerin ortasından günümüze kadar olan dönem Şekil-3'den de görülebileceği gibi bütçe açıklarının diğer dönemlere nisbeten daha yüksek ve baskın bir karakter gösterdiği bir tür bütçe açıkları dönemi olmuştur.

Şekil-3: ABD'nde GSYİH'nın Yüzdesi Olarak Bütçe Açık ve Fazlaları (1975-2009):(Bütçe Açıkları Devri)

Kaynak: Robert E. Wright, "Checks and Balances – Three Epoches of Federal Budget Management", Financial History, Fall 2011, s.24.

ABD federal bütçesi bu dönemde Şekil-3'den de görülebileceği gibi sadece William Jefferson Clinton (1993-2001)'in başkanlık sürecinin ikinci dönemi olan 1998, 1999, 2000 ve 2001 yıllarında bütçe fazlaları vermiş onun dışında kalan dönem bütçe açıkları dönemi olmuştur.

Bütçe açıklarının ciddi düzeylere çıktığı bu son dönem devlet borçları açısından da paralel gelişmeleri ortaya çıkarmıştır. Federal bütçe açıklarının GSYİH'nın % 9-10'larına ulaştığı bu son dönemde, ABD ulusal borcu tarihte ilk defa 15 trilyon doları aşmıştır. (Bernanke,2012:5)

IV- TARİHSEL BAĞLAMDA ABD FEDERAL BÜTÇE AÇIK VE FAZLALARI ÜZERİNE BULGU VE DEĞERLENDİRMELER

Uzun dönemli bir perspektifte baktığımızda ABD federal bütçe açığı günümüz bütçe açığı/borç problemini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Thornton (2012) çalışmasında şu üç konunun not etmeğe değer gözüktüğüne vurgu yapmaktadır: Birincisi son finans krizine kadar, büyük bütçe açıkları, 1812 Savaşı, Sivil savaş, I. Ve II. Dünya Savaşları gibi büyük savaşlarla ilgili olmuştur. Barış dönemlerinden sadece 1933 yılında Büyük Buhran süresinde önemli boyutta bütçe açığı gerçekleşmiştir. (Sözkonusu yıl bütçe açığı /GSYİH oranı % 6.6 ile zirve yapmıştır. Son finans krizi döneminde bütçe açıkları/GSYİH oranı 2009, 2010 ve 2011'de sırasıyla % 10.1, % 9 ve % 8,7'e ulaşılmıştır. Bu oranlar 1945 sonrası en yüksek bütçe açığı /GSYİH oranlarıdır. İkincisi büyük bütçe açıklarının hepsi, bir bütçe fazlaları (ya da küçük açıklar) dönemi tarafından takip edilmektedir. Gerçekten de büyük savaşlar ve iktisadi bunalımların dışında bütçe

açıkları/GSYİH'a oranla ortalama sifıra yakın olmuştur. Üçüncüsü aşağı-yukarı 1970'lerde bütçe açığı davranışında belirgin bir değişim olmuştur. Özellikle 1970'lerden günümüze bütçe açıklarının daha sürekli ve kalıcı, daha yüksek düzeylerde olduğu söylenebilir (Thornton,2012:442).

Barth&Li (2012), ABD'nin borç ve bütçe açıklarını araştırdıkları çalışmalarında önemli bulgular ortaya koymuşlardır. Barth&Li (2012)'e göre; Birleşik Devletler, Hazine Departmanı'nın kurulduğu 1789'dan 2011'e kadar geçen zaman içerisinde 222 federal bütçe uygulanmış ve kayıtlara göre bunların 115'i bütçe açığı, 107'si ise bütçe fazlası vermiştir. 1789'dan Büyük Buhranın başladığı 1929 yılı arasında 46 bütçe açığına karşılık 94 bütçe fazlası mevcut olmuştur. Yani bu 140 bütçe içinde açık bütçelerin oranı aşağı yukarı % 33'tür. Buna karşın 1930 -2011 dönemine bakıldığında, federal bütçelerden 69'u bütçe açığı veriyorken sadece 13 bütçe uygulaması fazla vermiştir. Yani bütçe açığı oranı bu dönemde % 84'ün çok az üzerindedir. Yani Birleşik Devletler genel bir ifade ile bu dönem içinde her 10 yılda 8 bütçe açığı vermiştir. II. Dünya savaşı sonrası dönem Büyük Buhran sonrası olduğundan daha çarpıcı sonuçlar ortaya koymaktadır. 1950 sonrası dönemde 53 bütçe açığı karşısında- en sonuncusu 2001'de olmak üzere- sadece 9 kez bütçe fazlası verilmiştir. En büyük bütçe açığı 1,4 trilyon ABD Doları ile 2009'da yaşanmıştır. Ülkenin ilk bütçe açığı 1792'deki 1.4 milyon ABD Dolarıdır. Daha iyi bir kıyaslama için, GSYİH'ya oranla bu rakamlara bakıldığında 1792'de bütçe açığı GSYİH'nın sadece % 0,5'i iken 2009'da % 10 olarak ölçülmektedir (Barth&Li, 2012:97-98).

Morgan (2009) ABD bütçe politikalarını ve bütçe açık/fazlalarını analiz ettiği kapsamlı ve temel kaynaklardan biri niteliğindeki çalışmasında ABD bütçe tarihini üç ayrı döneme ayırmaktadır. Morgan (2009)'a göre ABD bütçe uygulamalarının ilk dönemi 1790'lardan 1920'lere kadar olan dönemdir. Bu dönemde bütçeler ekonomik durgunluk (resesyon) ve savaşlar dışında dengeli olmuştur. Bu dönemin politik elitleri açığa dayalı harcamalardan ve bütçe açıklarından kaçınma konusunda ortak görüş ve uygulamalara sahip olmuşlardır. İkinci dönem olarak nitelemiş olduğu 1930'lar -1970'lerin ilk yarısı arası dönemde bütçe açıklarından bir ekonomi yönetim enstrümanı olarak düzenli bir şekilde yararlanılmış ve bütçe açıkları bir araç olarak kullanılmıştır. Üçüncü dönem daha radikal bir dönüşümü ifade etmektedir. 1970'lerin sonundan başlayarak federal hükümet kronik ve oldukça büyük bütçe açıklarını, koşullara ve duruma aldırmaksızın ve genellikle gerekliliklerine dair bir ekonomik rasyonel olmaksızın kullanmıştır.(Morgan,2009:14).

ABD bütçe politika ve uygulamaları konusunda yaptığı çalışmada Wright (2011) da, Morgan (2009)'ın görüşlerine paralel sonuçları ifade etmiştir. Wright (2011)'e göre; ABD Federal Bütçesinin mevcut bütçe açıklarının boyutuna bakıldığında Cumhuriyetçiler için Barack Obama'yı (2009-), Demokratlar için ise George W. Bush'u (2001-2009) suçlamak kolaydır ancak mevcut mali sorunların temel sebebi 1929-1933 yılları arasında yaşanan Büyük Buhrandır. Bu büyük çaplı depresyon, politikalar ve ekonomik teoriler, hükümetlerin barış dönemlerinde bütçenin dengeli olması yönündeki uzun yıllardır devam eden ilke

ve kararlılığını ortadan kaldırmıştır. Wright (2011)’e göre kuruluştan günümüze ABD hükümetlerinin federal bütçe yönetimi üç devreye ayrılabilir: George Washington (1789-1797) ile başlayıp Calvin Coolidge (1923-1929)’e kadar geçen ilk dönemde federal hükümet büyük bütçe açıklarından (GSYİH’nın % 2’sinden büyük) kaçınmıştır. Sadece savaş dönemlerinde bu tür bütçe açıkları sözkonusu olmuştur. (Wright,2011:20)

ABD federal bütçesine ilişkin tartışmalardan bir diğeri de cumhuriyetçi başkanların mı yoksa demokrat başkanların mı bütçe açıklarına daha meyilli olduğudur. Frankel (2008: 23)’e göre ABD için özellikle dikkat çekici bir durum, bir Cumhuriyetçi Başkan olduğunda bütçe açıklarının yükselmesidir. Reagan, H.W Bush ve George W. Bush gibi Cumhuriyetçi Başkanlar yönetimi devraldıktan sonra devlet bütçe dengesinin kötüleşmesi (özellikle GSYİH’ya oranla) ortak bir eğilim olmuştur. Başlangıçta Cumhuriyetçilerin geldiklerinde mali politika tedbiri olarak vergileri indirdikleri ve vergi kesintilerine gittikleri, Demokratların ise vergileri arttırdıkları, bu nedenle sözkonusu bütçesel durumların ortaya çıktığı düşünülebilir. Bununla birlikte Cumhuriyetçi başkanlar döneminde ulusal harcamaların da artış eğilimi gösterdiği görülmektedir. Gerek Reagan ve H.W.Bush döneminde gerekse George W. Bush döneminde bu eğilim gözlenmektedir. Bu artış eğilimi sadece askeri harcamalardan kaynaklanmamakta bununla birlikte askeri olmayan harcamalarda da yaşanmaktadır. George W. Bush döneminin harcama artışının iki temel bileşeninden ilki askeri harcamalar iken ikincisi sağlık (medicare) harcamaları (özellikle medicare part 4 olarak bilinen ilaç yardımları) olmuştur. Fakat bunlar dışındaki bir çok harcama programında da –tarım sübvansiyonları gibi- artış sözkonusu olmuştur. George W. Bush dönemindeki harcama artışı neredeyse Bill Clinton dönemindekinden dört kat büyük olmuştur. (Frankel,2008:23).

V- SONUÇ

Çalışmamızda ABD’nde bütçe açık ve fazlaları tarihsel bir perspektif içinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda bütçe açık ve fazlaları ele alırken süreci üç ayrı devreye ayırmak uygun olmuştur. Kuruluş yıllarından 1920’lere kadar devam eden süreç mali anlamda muhafazakar bir bakışın hakim olduğu, bütçe açıklarına ve devlet borçlanmasına genel olarak soğuk bakıldığı ve bütçe fazlalarının mali bir erdem olarak görüldüğü bir dönem olmuştur. Bu dönemi bütçe fazlaları dönemi olarak belirtmek de mümkündür. 1930’ların başından 1970’lerin ilk yarısına kadar geçen dönem ise bir tür geçiş dönemi özellikleri göstermektedir. Sözkonusu dönemde bütçe açıkları ekonomik yönetimin bir aracı olarak düzenli bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. 1970’lerin ortasından günümüze kadar olan dönem ise bütçe açıklarına ilişkin radikal bir değişimin yaşandığı dönem olmuştur. Morgan, gibi yazarlarca “ bütçe açıkları dönemi” olarak adlandırılan bu dönem, federal hükümetin, herhangi bir ekonomik rasyonele dayanmaksızın bütçe açıklarını rahatça kullanabildiği, bütçe açıklarının kronikleştiği ve büyük boyutlara ulaştığı bir süreçtir.

ABD’de bütçe açıkları tarihsel olarak bakıldığında genellikle savaşlarla ilişkili olmuştur. Fakat 2007-2009 döneminde yoğun olarak yaşanan ve “büyük

resesyon” olarak adlandırılan finansal krizin de etkisiyle düşen vergi gelirleri ve artan bütçe harcamaları 2009’da bütçe açığını 1,4 trilyon dolarlık rekor seviyesine ve GSYİH’nin % 10’una kadar yükseltmiştir. Bu oran ABD tarihinde barış zamanı içinde karşı karşıya kalınan en yüksek bütçe açığı/GSYİH oranı durumundadır. Bütçe açıklarının yol açtığı finansman ihtiyacı ABD Merkez Bankası Başkanı Ben S. Bernanke’nin de belirttiği gibi ABD’nin ulusal borcunun ilk kez 15 trilyon doları aşmasına sebep olmuştur. Daha evvel savaş dönemlerine özgü olan bütçe açığı ve borç patlamaları, bir barış dönemi olmasına rağmen son dönemde ABD’nin çok ciddi mali sıkıntılara düşmesine yol açmaktadır. Spesifik olarak bu bütçe açığı /borç sorunu ABD’nin son yıllarda acil çözüm aranan en önemli mali problemi haline gelmiştir.

KAYNAKÇA

- ALESINA, Alberto (2000) “The Political Economy of The Budget Surplus in the US”, NBER Working Paper Series 7496, January 2000.
- BARTH, James R. & Tong LI (2013) “US Debt and Deficits: Time To Reverse The Trend”, Sharper Axes Lower Taxes: Big Steps to A Smaller State, Ed. Philip Booth, Hobart Paperback, 2012. Çevrim İçi elektronikadres:http://business.auburn.edu/~barthjr/publications/2012/Check/Publish%20Version/US%20Debt%20and%20Deficits_Time%20to%20Reverse%20the%20Trend.pdf 10 Ağustos 2013.
- BERNANKE, Ben S. (2012) “The Economic Outlook and the Federal Budget Situation”, February 2, 2012.
- CBO (2011) “*Confronting The Nations Fiscal Policy Challenges*”, Statement of Douglas W. Elmendorf, Sebtember 13, 2011.
- CBO (2012) “Changes in CBO’s Baseline Projections Since January 2001” June 7, 2012.
- CHINN, Menzie D. & Jeffry A. FRIEDEN (2012) *Lost Decades – The Making of America’s Debt Crisis and The Long Recovery*, W.W. Norton & Company, New York, 2012.
- FRANKEL, Jeffrey (2008) “*Snake-Oil Tax Cuts*”, Sept. 8, 2008. Çevrim İçi elektronik adres: <http://www.hks.harvard.edu/fs/jfrankel/TaxCutSnakeOilSept8-08.pdf> 10 Ağustos 2013
- INSTITUTE FOR ECONOMICS AND PEACE (2011) *Economic Consequences of War On The U.S. Economy*, 2011.
- JOHNSON, Simon & James KWAK (2013) *White House Burning – Our National Debt and Why It Matters To You*, Vintage Books, New York USA, February 2013.
- MORGAN, Iwan (2009) *The Age of Deficits: Presidents and Unbalanced Budgets from Jimmy Carter to George W. Bush*, Lawrence: University Press of Kansas, 2009.
- OMB (OFFICE OF MANAGEMENT AND BUDGET) (2013) *The Fiscal Year 2014 Historical Tables Budget Of The US Government*, Washington D.C., 2013.
- THORNTON, Daniel L. (2012) “The U.S. Deficit/Debt Problem: A Longer-Run Perspective”, Federal Reserve Bank of St. Louis *REVIEW*, November/December 2012, 441-456.
- WRIGHT, Robert E. (2011) “*Checks & Balances: Three Epochs of Federal Budget Management*”, Financial History, Fall 2011.
- http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_United_States_public_debt#cite_note-19
- US DEPARTMENT OF TREASURY (2013) Bureau of Public Debt, “Post War Turbulance”, <http://www.publicdebt.treas.gov/history/postwar.htm> 10 Ağustos 2013

E K L E R

Tablo 1: Kamu Gelirleri, Kamu Harcamaları ve Bütçe Fazla ve Açıkları (-): 1789–2018 (Milyon ABD Doları)

	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1789–1849	1,160	1,090	70	1,160	1,090	70	-	-	-
1850–1900	14,462	15,453	-991	14,462	15,453	-991	-	-	-
1901	588	525	63	588	525	63	-	-	-
1902	562	485	77	562	485	77	-	-	-
1903	562	517	45	562	517	45	-	-	-
1904	541	584	-43	541	584	-43	-	-	-
1905	544	567	-23	544	567	-23	-	-	-
1906	595	570	25	595	570	25	-	-	-
1907	666	579	87	666	579	87	-	-	-
1908	602	659	-57	602	659	-57	-	-	-
1909	604	694	-89	604	694	-89	-	-	-
1910	676	694	-18	676	694	-18	-	-	-
1911	702	691	11	702	691	11	-	-	-
1912	693	690	3	693	690	3	-	-	-
1913	714	715	-*	714	715	-*	-	-	-
1914	725	726	-*	725	726	-*	-	-	-
1915	683	746	-63	683	746	-63	-	-	-
1916	761	713	48	761	713	48	-	-	-
1917	1,101	1,954	-853	1,101	1,954	-853	-	-	-
1918	3,645	12,677	-9,032	3,645	12,677	-9,032	-	-	-
1919	5,130	18,493	-13,363	5,130	18,493	-13,363	-	-	-
1920	6,649	6,358	291	6,649	6,358	291	-	-	-
1921	5,571	5,062	509	5,571	5,062	509	-	-	-
1922	4,026	3,289	736	4,026	3,289	736	-	-	-
1923	3,853	3,140	713	3,853	3,140	713	-	-	-
1924	3,871	2,908	963	3,871	2,908	963	-	-	-

Tablo-1 (Devam) : Kamu Gelirleri, Kamu Harcamaları ve Bütçe Fazla ve Açıkları (-): 1789–2018 (Milyon ABD Doları)

	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1925	3,641	2,924	717	3,641	2,924	717	-	-	-
1926	3,795	2,930	865	3,795	2,930	865	-	-	-
1927	4,013	2,857	1,155	4,013	2,857	1,155	-	-	-
1928	3,900	2,961	939	3,900	2,961	939	-	-	-
1929	3,862	3,127	734	3,862	3,127	734	-	-	-
1930	4,058	3,320	738	4,058	3,320	738	-	-	-
1931	3,116	3,577	-462	3,116	3,577	-462	-	-	-
1932	1,924	4,659	-2,735	1,924	4,659	-2,735	-	-	-
1933	1,997	4,598	-2,602	1,997	4,598	-2,602	-	-	-
1934	2,955	6,541	-3,586	2,955	6,541	-3,586	-	-	-
1935	3,609	6,412	-2,803	3,609	6,412	-2,803	-	-	-
1936	3,923	8,228	-4,304	3,923	8,228	-4,304	-	-	-
1937	5,387	7,580	-2,193	5,122	7,582	-2,46	265	-2	267
1938	6,751	6,840	-89	6,364	6,850	-486	387	-10	397
1939	6,295	9,141	-2,846	5,792	9,154	-3,362	503	-13	516
1940	6,548	9,468	-2,92	5,998	9,482	-3,484	550	-14	564
1941	8,712	13,653	-4,941	8,024	13,618	-5,594	688	35	653
1942	14,634	35,137	-20,503	13,738	35,071	-21,333	896	66	830
1943	24,001	78,555	-54,554	22,871	78,466	-55,595	1,113	89	1,041
1944	43,747	91,304	-47,557	42,455	91,190	-48,735	1,292	114	1,178
1945	45,159	92,712	-47,553	43,849	92,569	-48,72	1,31	143	1,167
1946	39,296	55,232	-15,936	38,057	55,022	-16,964	1,238	210	1,028
1947	38,514	34,496	4,018	37,055	34,193	2,861	1,459	303	1,157
1948	41,560	29,764	11,796	39,944	29,396	10,548	1,616	368	1,248
1949	39,415	38,835	580	37,724	38,408	-684	1,69	427	1,263

Tablo-1 (Devam) : Kamu Gelirleri, Kamu Harcamaları ve Bütçe Fazla ve Açıkları (-): 1789–2018 (Milyon ABD Doları)

	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1950	39,443	42,562	-3,119	37,336	42,038	-4,702	2,106	524	1,583
1951	51,616	45,514	6,102	48,496	44,237	4,259	3,12	1,277	1,843
1952	66,167	67,686	-1,519	62,573	65,956	-3,383	3,594	1,73	1,864
1953	69,608	76,101	-6,493	65,511	73,771	-8,259	4,097	2,33	1,766
1954	69,701	70,855	-1,154	65,112	67,943	-2,831	4,589	2,912	1,677
1955	65,451	68,444	-2,993	60,37	64,461	-4,091	5,081	3,983	1,098
1956	74,587	70,64	3,947	68,162	65,668	2,494	6,425	4,972	1,452
1957	79,99	76,578	3,421	73,201	70,562	2,639	6,789	6,016	773
1958	79,636	82,405	-2,769	71,587	74,902	-3,315	8,049	7,503	546
1959	79,249	92,098	-12,849	70,953	83,102	-12,149	8,296	8,996	-700
1960	92,492	92,191	301	81,851	81,341	510	10,641	10,85	-209
1961	94,388	97,723	-3,335	82,279	86,046	-3,766	12,109	11,677	431
1962	99,676	106,821	-7,146	87,405	93,286	-5,881	12,271	13,535	-1,265
1963	106,56	111,316	-4,756	92,385	96,352	-3,966	14,175	14,964	-789
1964	112,613	118,528	-5,915	96,248	102,794	-6,546	16,366	15,734	632
1965	116,817	118,228	-1,411	100,094	101,699	-1,605	16,723	16,529	194
1966	130,835	134,532	-3,698	111,749	114,817	-3,068	19,085	19,715	-630
1967	148,822	157,464	-8,643	124,42	137,04	-12,62	24,401	20,424	3,978
1968	152,973	178,134	-25,161	128,056	155,798	-27,742	24,917	22,336	2,581
1969	186,882	183,64	3,242	157,928	158,436	-507	28,953	25,204	3,749
1970	192,807	195,649	-2,842	159,348	168,042	-8,694	33,459	27,607	5,852
1971	187,139	210,172	-23,033	151,294	177,346	-26,052	35,845	32,826	3,019
1972	207,309	230,681	-23,373	167,402	193,47	-26,068	39,907	37,212	2,695
1973	230,799	245,707	-14,908	184,715	199,961	-15,246	46,084	45,746	338
1974	263,224	269,359	-6,135	209,299	216,496	-7,198	53,925	52,862	1,063

Tablo-1 (Devamı) : Kamu Gelirleri, Kamu Harcamaları ve Bütçe Fazla ve Açıkları (-): 1789–2018 (Milyon ABD Doları)

	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1975	279,09	332,332	-53,242	216,633	270,78	-54,148	62,458	61,552	906
1976	298,06	371,792	-73,732	231,671	301,098	-69,427	66,389	70,695	-4,306
TQ	81,232	95,975	-14,744	63,216	77,281	-14,065	18,016	18,695	-679
1977	355,559	409,218	-53,659	278,741	328,675	-49,933	76,817	80,543	-3,726
1978	399,561	458,746	-59,185	314,169	369,585	-55,416	85,391	89,161	-3,77
1979	463,302	504,028	-40,726	365,309	404,941	-39,633	97,994	99,087	-1,093
1980	517,112	590,941	-73,83	403,903	477,044	-73,141	113,209	113,898	-689
1981	599,272	678,241	-78,968	469,097	542,956	-73,859	130,176	135,285	-5,109
1982	617,766	745,743	-127,977	474,299	594,892	-120,593	143,467	150,851	-7,384
1983	600,562	808,364	-207,802	453,242	660,934	-207,692	147,32	147,43	-110
1984	666,438	851,805	-185,367	500,363	685,632	-185,269	166,075	166,174	-98
1985	734,037	946,344	-212,308	547,866	769,396	-221,529	186,171	176,949	9,222
1986	769,155	990,382	-221,227	568,927	806,842	-237,915	200,228	183,54	16,688
1987	854,288	1,004,017	-149,73	640,886	809,243	-168,357	213,402	194,775	18,627
1988	909,238	1,064,416	-155,178	667,747	860,012	-192,265	241,491	204,404	37,087
1989	991,105	1,143,744	-152,639	727,439	932,832	-205,393	263,666	210,911	52,754
1990	1,031,958	1,252,994	-221,036	750,302	1,027,928	-277,626	281,656	225,065	56,59
1991	1,054,988	1,324,226	-269,238	761,103	1,082,539	-321,435	293,885	241,687	52,198
1992	1,091,208	1,381,529	-290,321	788,783	1,129,191	-340,408	302,426	252,339	50,087
1993	1,154,335	1,409,386	-255,051	842,401	1,142,799	-300,398	311,934	266,587	45,347
1994	1,258,566	1,461,753	-203,186	923,541	1,182,380	-258,84	335,026	279,372	55,654
1995	1,351,790	1,515,742	-163,952	1,000,711	1,227,078	-226,367	351,079	288,664	62,415
1996	1,453,053	1,560,484	-107,431	1,085,561	1,259,580	-174,019	367,492	300,904	66,588
1997	1,579,232	1,601,116	-21,884	1,187,242	1,290,490	-103,248	391,99	310,626	81,364
1998	1,721,728	1,652,458	69,27	1,305,929	1,335,854	-29,925	415,799	316,604	99,195
1999	1,827,452	1,701,842	125,61	1,382,984	1,381,064	1,92	444,468	320,778	123,69

B. Kovancılar / ABD'de Bütçe Açık ve Fazlaları: Tarihsel Bir Değerlendirme

Tablo-1 (Devam) : Kamu Gelirleri, Kamu Harcamaları ve Bütçe Fazla ve Açıkları (-): 1789–2018 (Milyon ABD Doları)

	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
2000	2,025,191	1,788,950	236,241	1,544,607	1,458,185	86,422	480,584	330,765	149,819
2001	1,991,082	1,862,846	128,236	1,483,563	1,516,008	-32,445	507,519	346,838	160,681
2002	1,853,136	2,010,894	-157,758	1,337,815	1,655,232	-317,417	515,321	355,662	159,659
2003	1,782,314	2,159,899	-377,585	1,258,472	1,796,890	-538,418	523,842	363,009	160,833
2004	1,880,114	2,292,841	-412,727	1,345,369	1,913,330	-567,961	534,745	379,511	155,234
2005	2,153,611	2,471,957	-318,346	1,576,135	2,069,746	-493,611	577,476	402,211	175,265
2006	2,406,869	2,655,050	-248,181	1,798,487	2,232,981	-434,494	608,382	422,069	186,313
2007	2,567,985	2,728,686	-160,701	1,932,896	2,275,049	-342,153	635,089	453,637	181,452
2008	2,523,991	2,982,544	-458,553	1,865,945	2,507,793	-641,848	658,046	474,751	183,295
2009	2,104,989	3,517,677	-1,412,688	1,450,980	3,000,661	-1,549,681	654,009	517,016	136,993
2010	2,162,706	3,457,079	-1,294,373	1,531,019	2,902,397	-1,371,378	631,687	554,682	77,005
2011	2,303,466	3,603,059	-1,299,593	1,737,678	3,104,453	-1,366,775	565,788	498,606	67,182
2012	2,450,164	3,537,127	-1,086,963	1,880,663	3,029,539	-1,148,876	569,501	507,588	61,913
2013 Tahmin	2,712,045	3,684,947	-972,902	2,038,558	3,044,916	-1,006,358	673,487	640,031	33,456
2014 Tahmin	3,033,618	3,777,807	-744,189	2,294,478	3,062,692	-768,214	739,14	715,115	24,025
2015 Tahmin	3,331,685	3,908,157	-576,472	2,553,429	3,137,025	-583,596	778,256	771,132	7,124
2016 Tahmin	3,561,451	4,089,836	-528,385	2,735,891	3,260,397	-524,506	825,56	829,439	-3,879
2017 Tahmin	3,760,542	4,247,448	-486,906	2,891,827	3,370,159	-478,332	868,715	877,289	-8,574
2018 Tahmin	3,973,974	4,449,240	-475,266	3,056,516	3,516,155	-459,639	917,458	933,085	-15,627

* \$500 Bin veya daha az

Kaynak : OMB, The Fiscal Year 2014 Historical Tables Budget Of The US Government, Washington D.C., 2013, s.23-26

Tablo.2: Kamu Gelir Gider ve Bütçe Fazla veya Açığı (-) : 1930–2018 GSYİH'nın %'si Olarak

Yıllar	GSYİH (Milyar Dolar)	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
		Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1930	97.4	4.2	3.4	0.8	4.2	3.4	0.8	-	-	-
1931	83.9	3.7	4.3	-0.6	3.7	4.3	-0.6	-	-	-
1932	67.6	2.8	6.9	-4.0	2.8	6.9	-4.0	-	-	-
1933	57.6	3.5	8.0	-4.5	3.5	8.0	-4.5	-	-	-
1934	61.2	4.8	10.7	-5.9	4.8	10.7	-5.9	-	-	-
1935	69.6	5.2	9.2	-4.0	5.2	9.2	-4.0	-	-	-
1936	78.5	5.0	10.5	-5.5	5.0	10.5	-5.5	-	-	-
1937	87.8	6.1	8.6	-2.5	5.8	8.6	-2.8	0.3	.*	0.3
1938	89.0	7.6	7.7	-0.1	7.2	7.7	-0.5	0.4	.*	0.4
1939	89.1	7.1	10.3	-3.2	6.5	10.3	-3.8	0.6	.*	0.6
1940	96.8	6.8	9.8	-3.0	6.2	9.8	-3.6	0.6	.*	0.6
1941	114.1	7.6	12.0	-4.3	7.0	11.9	-4.9	0.6	*	0.6
1942	144.3	10.1	24.3	-14.2	9.5	24.3	-14.8	0.6	*	0.6
1943	180.3	13.3	43.6	-30.3	12.7	43.5	-30.8	0.6	*	0.6
1944	209.2	20.9	43.6	-22.7	20.3	43.6	-23.3	0.6	0.1	0.6
1945	221.4	20.4	41.9	-21.5	19.8	41.8	-22.0	0.6	0.1	0.5
1946	222.6	17.7	24.8	-7.2	17.1	24.7	-7.6	0.6	0.1	0.5
1947	233.2	16.5	14.8	1.7	15.9	14.7	01.Şub	0.6	0.1	0.5
1948	256.6	16.2	11.6	4.6	15.6	11.5	04.Oca	0.6	0.1	0.5
1949	271.3	14.5	14.3	0.2	13.9	14.2	-0.3	0.6	0.2	0.5
1950	273.1	14.4	15.6	-1.1	13.7	15.4	-1.7	0.8	0.2	0.6
1951	320.2	16.1	14.2	01.Eyl	15.1	13.8	01.Mar	1.0	0.4	0.6
1952	348.7	19.0	19.4	-0.4	17.9	18.9	-1.0	1.0	0.5	0.5
1953	372.5	18.7	20.4	-1.7	17.6	19.8	-2.2	1.1	0.6	0.5
1954	377.0	18.5	18.8	-0.3	17.3	18.0	-0.8	1.2	0.8	0.4

Tablo.2 (Devam) :Kamu Gelir Gider ve Bütçe Fazla veya Açığı (-) : 1930–2018 GSYİH'nın %'si Olarak

Yıllar	GSYİH (Milyar Dolar)	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
		Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1955	395.9	16.5	17.3	-0.8	15.2	16.3	-1.0	1.3	1.0	0.3
1956	427.0	17.5	16.5	0.9	16.0	15.4	0.6	1.5	1.2	0.3
1957	450.9	17.7	17.0	0.8	16.2	15.6	0.6	1.5	1.3	0.2
1958	460.0	17.3	17.9	-0.6	15.6	16.3	-0.7	1.7	1.6	0.1
1959	490.2	16.2	18.8	-2.6	14.5	17.0	-2.5	1.7	1.8	-0.1
1960	518.9	17.8	17.8	0.1	15.8	15.7	0.1	2.1	2.1	-*
1961	529.9	17.8	18.4	-0.6	15.5	16.2	-0.7	2.3	2.2	0.1
1962	567.8	17.6	18.8	-1.3	15.4	16.4	-1.0	2.2	2.4	-0.2
1963	599.2	17.8	18.6	-0.8	15.4	16.1	-0.7	2.4	2.5	-0.1
1964	641.5	17.6	18.5	-0.9	15.0	16.0	-1.0	2.6	2.5	0.1
1965	687.5	17.0	17.2	-0.2	14.6	14.8	-0.2	2.4	2.4	*
1966	755.8	17.3	17.8	-0.5	14.8	15.2	-0.4	2.5	2.6	-0.1
1967	810.0	18.4	19.4	-1.1	15.4	16.9	-1.6	3.0	2.5	0.5
1968	868.4	17.6	20.5	-2.9	14.7	17.9	-3.2	2.9	2.6	0.3
1969	948.1	19.7	19.4	0.3	16.7	16.7	-0.1	3.1	2.7	0.4
1970	1,012.7	19.0	19.3	-0.3	15.7	16.6	-0.9	3.3	2.7	0.6
1971	1,080.0	17.3	19.5	-2.1	14.0	16.4	-2.4	3.3	3.0	0.3
1972	1,176.5	17.6	19.6	-2.0	14.2	16.4	-2.2	3.4	3.2	0.2
1973	1,310.6	17.6	18.7	-1.1	14.1	15.3	-1.2	3.5	3.5	*
1974	1,438.5	18.3	18.7	-0.4	14.5	15.1	-0.5	3.7	3.7	0.1
1975	1,560.2	17.9	21.3	-3.4	13.9	17.4	-3.5	4.0	3.9	0.1
1976	1,738.1	17.1	21.4	-4.2	13.3	17.3	-4.0	3.8	4.1	-0.2
TQ	459.4	17.7	20.9	-3.2	13.8	16.8	-3.1	3.9	4.1	-0.1
1977	1,973.5	18.0	20.7	-2.7	14.1	16.7	-2.5	3.9	4.1	-0.2
1978	2,217.5	18.0	20.7	-2.7	14.2	16.7	-2.5	3.9	4.0	-0.2
1979	2,501.4	18.5	20.1	-1.6	14.6	16.2	-1.6	3.9	4.0	-*

Tablo.2 (Devam) :Kamu Gelir Gider ve Bütçe Fazla veya Açığı (-) : 1930–2018 GSYİH'nın %'si Olarak

Yıllar	GSYİH (Milyar Dolar)	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
		Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
1980	2,724.2	19.0	21.7	-2.7	14.8	17.5	-2.7	4.2	4.2	-*
1981	3,057.0	19.6	22.2	-2.6	15.3	17.8	-2.4	4.3	4.4	-0.2
1982	3,223.7	19.2	23.1	-4.0	14.7	18.5	-3.7	4.5	4.7	-0.2
1983	3,440.7	17.5	23.5	-6.0	13.2	19.2	-6.0	4.3	4.3	-*
1984	3,844.4	17.3	22.2	-4.8	13.0	17.8	-4.8	4.3	4.3	-*
1985	4,146.3	17.7	22.8	-5.1	13.2	18.6	-5.3	4.5	4.3	0.2
1986	4,403.9	17.5	22.5	-5.0	12.9	18.3	-5.4	4.5	4.2	0.4
1987	4,651.4	18.4	21.6	-3.2	13.8	17.4	-3.6	4.6	4.2	0.4
1988	5,008.5	18.2	21.3	-3.1	13.3	17.2	-3.8	4.8	4.1	0.7
1989	5,399.5	18.4	21.2	-2.8	13.5	17.3	-3.8	4.9	3.9	1.0
1990	5,734.5	18.0	21.9	-3.9	13.1	17.9	-4.8	4.9	3.9	1.0
1991	5,930.5	17.8	22.3	-4.5	12.8	18.3	-5.4	5.0	4.1	0.9
1992	6,242.0	17.5	22.1	-4.7	12.6	18.1	-5.5	4.8	4.0	0.8
1993	6,587.3	17.5	21.4	-3.9	12.8	17.3	-4.6	4.7	4.0	0.7
1994	6,976.6	18.0	21.0	-2.9	13.2	16.9	-3.7	4.8	4.0	0.8
1995	7,341.1	18.4	20.6	-2.2	13.6	16.7	-3.1	4.8	3.9	0.9
1996	7,718.3	18.8	20.2	-1.4	14.1	16.3	-2.3	4.8	3.9	0.9
1997	8,211.7	19.2	19.5	-0.3	14.5	15.7	-1.3	4.8	3.8	1.0
1998	8,663.0	19.9	19.1	0.8	15.1	15.4	-0.3	4.8	3.7	1.1
1999	9,208.4	19.8	18.5	1.4	15.0	15.0	*	4.8	3.5	1.3
2000	9,821.0	20.6	18.2	2.4	15.7	14.8	0.9	4.9	3.4	1.5
2001	10,225.3	19.5	18.2	1.3	14.5	14.8	-0.3	5.0	3.4	1.6
2002	10,543.9	17.6	19.1	-1.5	12.7	15.7	-3.0	4.9	3.4	1.5
2003	10,980.2	16.2	19.7	-3.4	11.5	16.4	-4.9	4.8	3.3	1.5
2004	11,676.0	16.1	19.6	-3.5	11.5	16.4	-4.9	4.6	3.3	1.3

B. Kovancılar / ABD'de Bütçe Açık ve Fazlaları: Tarihsel Bir Değerlendirme

Tablo.2 (Devam) :Kamu Gelir Gider ve Bütçe Fazla veya Açığı (-) : 1930–2018 GSYİH'nın %'si Olarak

Yıllar	GSYİH (Milyar Dolar)	Toplam			Bütçe İçi			Bütçe Dışı		
		Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)	Gelirler	Giderler	Fazla veya Açık (-)
2005	12,428.6	17.3	19.9	-2.6	12.7	16.7	-4.0	4.6	3.2	1.4
2006	13,206.5	18.2	20.1	-1.9	13.6	16.9	-3.3	4.6	3.2	1.4
2007	13,861.4	18.5	19.7	-1.2	13.9	16.4	-2.5	4.6	3.3	1.3
2008	14,334.4	17.6	20.8	-3.2	13.0	17.5	-4.5	4.6	3.3	1.3
2009	13,960.7	15.1	25.2	-10.1	10.4	21.5	-11.1	4.7	3.7	1.0
2010	14,348.4	15.1	24.1	-9.0	10.7	20.2	-9.6	4.4	3.9	0.5
2011	14,929.4	15.4	24.1	-8.7	11.6	20.8	-9.2	3.8	3.3	0.4
2012	15,547.4	15.8	22.8	-7.0	12.1	19.5	-7.4	3.7	3.3	0.4
2013 tahmin	16,202.7	16.7	22.7	-6.0	12.6	18.8	-6.2	4.2	4.0	0.2
2014 tahmin	17,011.4	17.8	22.2	-4.4	13.5	18.0	-4.5	4.3	4.2	0.1
2015 tahmin	17,936.1	18.6	21.8	-3.2	14.2	17.5	-3.3	4.3	4.3	*
2016 tahmin	18,934.2	18.8	21.6	-2.8	14.4	17.2	-2.8	4.4	4.4	-*
2017 tahmin	19,980.0	18.8	21.3	-2.4	14.5	16.9	-2.4	4.3	4.4	-*
2018 tahmin	21,024.8	18.9	21.2	-2.3	14.5	16.7	-2.2	4.4	4.4	-0.1

*yüzde 0.05 veya daha az.

Kaynak : OMB, The Fiscal Year 2014 Historical Tables Budget Of The US Government, Washington D.C., 2013, s.26-27.